



LIMPOPO

PROVINCIAL GOVERNMENT
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Department of
SPORT, ARTS & CULTURE

MUHASHO WA MITAMBO, VHUTSILA NA MVELELE

2013 – 2014

MUVHIGO WA VHADZULAPO

THEBULU YA ZWI RE NGOMU

1. Marangaphanda nga MEC	3
2. Marangaphanda nga HOD	4
3. Bono	5
4. Ndivho	5
5. Ndaela ya zwa mulayo	5
6. Ndeme dza mutheo	5
7. Zwipikwa zwa tshifirathedzhi	5
7.1 Vhulanguli	5
7.2 Zwa Mvelele	5
7.3 Laiburari na vhuvhulungamañwalwa	6
7.4 Mitambo na vhuḍimvumvusi	6
8. Manweledzo a zwo swikelelwo kha 2013 -2014	6
8.1 Vhulanguli - Khethekanyo	6
8.2 Zwa Mvelele – Khethekanyo	6 - 7
8.3 Khethekanyo ya Laiburari na Vhuvhulungamañwalwa	7
8.4 Khethekanyo ya Mitambo na Vhuḍimvumvusi	7
9. Masia a ndeme u itela ñwaha wa 2014/15	8
10. Vhawani vha tshumelo vha ndeme	9
11. Tshumelo dzine dza ñetshedzwa kha vhañetshedzwa vha tshumelo	9
12. Tshitamennde tsha Vhuḍiimisele kha Tshumelo dza Tshitshavha	10
13. Milayo ya Batho Pele na uri yo swikelelwa hani	11 – 13
14. Tshumelo dza mutheo na uri dzo ñetshedzwa hani	13
14.1 Mbekanyamushumo ya Zwa Mvelele	13

14.2 Mbekanyamushumo ya Laiburari na Vhuvhulungamañwalwa	14 - 15
14.3 Mbekanyamushumo ya Vhudimvumvusi	15
15. Muhasho na u thola: U wana vhashumi	16
16. Zwigwada zwo khetheaho zwo tholiwaho	16
17. Muhasho nga u angaredza na vhashumi	17
18. Mugaganyagwama	17
21. Fhethu	17 - 20

1. MARANGAPHANĀ NGA MEC

Muvhigo wa Nwaha wa 2013/14 u ri netshedza tshikhala tsha u vhiga kha vhadzulapo na vhashumisani na riñe nga ha mushumo we ra ita sa muhasho kha ñwaha wo fhelaho nga ha Muhanga wa Tshithathedzhiki wa kotara ya Vhukati. Izwi zwi khou itela musi hu tshi khou fhela kotara ya ndaulo ya dimokirasi ya Vhuña ya Riphabuñiki ya Afrika Tshipembe khathihi na u tshimbizwa ha ndaulo ya Vhuñanu ya dimokirasi.

Ndi dzhia marangaphanā aya a re kha Muvhigo wa Nwaha sa khuliso. Limpopo ñi na tshivhalo tshihulwane tsha vhatu vha mahayani vho ñitikaho nga maitete a mvelele na vhurerele ha sialala, hune ha vha hone hune muhasho washu wa ñutshelana na izwi nahone maanā a Muhasho washu wo fara mvelele na vhufa ha vhatu. Musi ri tshi khou dzhena kha ñwaha muswa wa masheleni, ri kombetshedzea u amba uri ro shuma hani kha ñwaha wa mahseleni wo fhiraho.

Kha ñwaha wa masheleni wo fhiraho, ro vhona vhunzhi ha vhadzulapo fhanu vunduni, vhañulwane na vhañuku vha tshi khou dzhenela kha mbekanyamushumo dzashu dza u shelamulenzhe ha vhatu kha zwa

mitambo na zwa vhuḍimvumvusi. U engedzea ha dzangalelo kha zwa mitambo na vhuḍimvumvusi zwi fhulufhedzisa tswikelelo ya ndivho ya Pulane ya Mveledziso ya Lushaka ho sedzwa tḥuḥwedzo ya kutshilele kwa mutakalo na vhuthihi kha zwa matshilisano.

Limpopo ndi Vundu lo dalesaho vhupo ha mahayani hune ha vha na u salela murahu ha nḍisedzo ya themamveledziso. Nga tshumisano na vhatu vhashu, ro kona u nḗtshedza themamveledziso ya Laiburari ine ngayo ra khou toḍou tḥuḥwedza mvelele ya u vhalo zwiḥshavhani zwashu. Ri tenda uri u nḗtshedzwa ha laiburari zwiḥshavhani zwashu zwi ḍo engedza dzangalelo kha mvelele ya u guda na u funza zwiḥshavhani zwashu zwa dovha zwa shela mulenzhe kha u khwinisa kha Tshiḥirathedzhi tsha Mveledziso ya zwa Vhashumi Vunduni.

Musi ri tshi khou nḗtshedza Muvhigo wa Nwaha wa 2013/14 wa Muhasho, ndi tama u dzhia tshino tshifhinga ndi hulise vhatu vhe vha shuma kha muhasho uno phanḍa hanga nge vha ita mutheo wa u ranga phanḍa ndaela ya Muhasho wa Mitambo, Vhutsila na Mvelele.

Ndi nga u ḍiimisela hashu ho itaho uri ri vha ḍisele Muvhigo uyu wa Nwaha na u bvela phanḍa u ya kha Muhanga wa Tshiḥirathedzhiki wa Kotara ntswa ya Vhukati ya muvhuso kha nwaha wa 2014 – 2019, hu kha ḍi ḍo itwa zwithu zwinzhi u itela u khwinisa Muhasho wa Mitambo, Vhutsila na Mvelele Vunduni.

Muraḍo wa Khorotshitumbe: Mufumakadzi Vho Nandi Ndalani

2. MARANGAPHANĀ A MUOFISIRI O HWESWAHO VHUDIFHINDULELI HA MUHASHO

Kha n̄waha wa 2013\14 Muhasho wo kona u khwinisa kushumele kwawo, musi zwi tshi vhambedzwa na n̄waha wa muvhalelano wo fhiraho. Muhasho wo vha wo avhelwa mugaganyagwama wa R268, 191 000 wa kona u shumisa 91% ya tshelede yo avhelwaho, zwe zwa sumbedza u khwinisea kha kushumisele kwa Muhasho nga 76% zwi tshi vhambedzwa na 72% ya n̄waha wa muvhalelalo wo fhiraho.

Mushumo wa Muhasho kha mveledziso ya ikonomi ya zwa matshilisano na ndangulo ya u fhambana zwi ḡo dzula zwi zwa ndeme nahone zwi zwa vhuṭhogwa. Fhedzi-ha nga mulandu wa mugaganyagwama u si gathi, Muhasho u a kondelwa u swikelela khethekanyo idzi dza ndeme nga n̄dila yo teaho.

Nga n̄ḡa ha khaedu dza zwishumiswa, Muhasho u khou lingedza nga nungo dzoṭhe u vhona uri vhatu vha Limpopo vha khou ṅetshedzwa tshumelo, u ya nga ndaela yawo ya mutheo. Kha n̄waha une ra khou sedza khawo Muhasho wo kona u thoma mbekanyamushumo dzi tevhelaho, Duvha ḡa Mbofholowo, na Duvha ḡa Vhufa. Idzi ndi mbekanyamushumo dzine dza phembelelwa sa maḡuvha a ndeme u ya nga khalenda ya lushaka. Nga mbekanyamushumo idzi na Bepha ḡa Vhutsila ḡa Mapungubwe, khathihi na dziṅwe mbekanyamushumo dza zwa mitambo, dzi fanaho na muṭaṭisano wa zwikolo, dzithonamennde na dziligi. Muhasho wo kona u swikela vhatu vha fhiraho 33 000 u bva fhethu ho fhambanaho, zwi tshi elana na ndaela ya Muhasho ya u vhona uri hu vhe na u swikelela vhatu kha zwa matshilisano na u fhaṭa lushaka vunduni.

Fhedzi-ha u ṅetshedzwa ha ḡaiburari ya tshitshavha kha tshiṭiki tshashu hu dzulela u vha khaedu kha Muhasho, izwi ndi ngauri u dzudzanyiwa ha mbumbo u ya nga u fhaṭa dzi ḡaiburari. Khaedu ya ḡaiburari ndi ine ya dzindela vhukuma kha Muhasho sa izwi zwi tshi kwama phatheni dza kushumisele kwa masheleni hune zwa ita uri muhasho u fhedze u tshi wana mugaganyagwama muṭuku. Izwi zwi vha na masiandaitwa a si avhuḡi kha Muhasho sa izwi zwi tshi fhungudza miṅwe ya mishumo ya Muhasho zwa ita uri vhatu vha Limpopo vha kundelwe u wana tshumelo dzine vha fanela u dzi wana. Izwi zwi zwi fhedza zwi tshi kwama vundu loṭhe nga u angaredza, sa izwi vhaswa vhane vha vha na tshivhalo tsha n̄ṭha tsha vhatu vhane vha fanela u wana tshumelo idzi, vha tshi fhedza vho pfulutshela kha maṅwe mavundu ane a vha na zwikhala zwinzhi kha masia a zwa Vhutsila na Mvelele. Muhasho wo ḡiimisela u bvelaphanḡa na thikhedzo yawo ya mveledziso ya zwa mitambo vunduni.

Muhasho u khou dzudzanya u shandukisa zwithu nga u ṭavhanya uri u kone u ita zwinzhi kha waha u ḡaho wa muvhalelano na u khwinisa kushumele uri ku swike kha 100%. Izwi zwi nga swikelwa nga u khwiniswa ha sisiteme dza nga ngomu dza ndangulo, he Muhasho wa vha na zwikoro zwa fhasi kha sisiteme ya ndangulo ya MPAT.

Muhasho u khou dzudzanya u dzhiela mitambo, vhutsila na mvele, sa izwi zwi tshi kona u shela mulenzhe kha nyaluwo ya ikonomi ya vundu, kha masia a mitambo na zwa vhuendelamashango, mveledziso ya vhukoni na mbambadzo ya zwa vhutsila.

Mufumakadzi Vho Maraba MMD

Ṭhohopfareli ya Muhasho

3. BONO

Makone kha tshumelo dza zwa Mitambo, Vhutsila, Mvelele na Vhufa hu tshi itelwa mveledziso ya ikonomi ya zwa matshilisano Limpopo.

4. NDIVHO

U engedza vhuthihi naho hu na u fhambana nga u netshedza tshumelo dza mitambo, vhutsila, mvelele na vhufa u itela mvelaphanda ya ndalamo.

5. MAANDA A ZWA MULAYO

Muhasho u netshedza tshumelo zwi tshi elana na vhuḍifhinduleli vhu bvaho kha:

- Mulayo wa Ndayotewa wa Afrika Tshipembe (108 wa 1996)
- Nḍivhadzamalayotibe ya tshumelo dza Vhutsila, Mvelele na Vhufa, 4 Fulwi 1996
- Mulayo wa Khoro ya Vhutsila na Mvelele ya Vundu ḵa Devhula , Nomboro 6 wa 2000
- Mulayo wa Nyambo wa Vundu ḵa Devhula wa 2000
- Muhanga wa Mbekanyamaitele ya Nyambo wa Lushaka
- Ndangulo dza Vhufa dza Vundu ḵa Limpopo, Nomboro103 wa 2003
- Mulayo wa Zwishumiswa zwa Vhufa wa Lushaka, 1999
- Mulayo wa Vhuvhulungamaḵwalwa wa Lushaka, Nomboro 43 wa 1996 sa zwe wa dzudzanyululiswa zwone na Mulayo wa Tshumelo dza Vhuvhulungamaḵwalwa, Nomboro 5 wa 2001
- Mulayo wa Mitambo na Vhuḍimvumvusi wa Lushaka, 1998
- Nḍivhadzamalayotibe ya nga ha Mitambo na Vhuḍimvumvusi, 1999
- Mulayo wa Khoro ya Madzina a Fhethu ya Afrika Tshipembe 118 wa 1998
- Mulayo wa Dzangano ḵa Filimu na Vidiyo wa Lushaka 73 wa 1997
- Mulayo wa Khoro ya Vhutsila wa Lushaka 56 wa1997
- Mulayo wa Mbumbo ya Masipala wa Muvhuso Wapo (Mulayo 117 wa 1998)
- Mulayo 59 wa Bodo ya Nyambo dza Afrika Tshipembe wa1995
- Mulayo wa Tshumelo dza Ḷaiburari na Mafhungo wa Vundu, Nomboro 7 wa 2001.
- Mulayo wa Madzina a Fhethu wa Afrika Tshipembe 118 wa 1998. [S2] 2 (a)
- PFMA 1999 na Ndangulo dza Vhufaragwama
- Mulayo wa Khoro ya Vhutsila na Mvelele wa Vundu ḵa Devhula Nomboro 6 wa 2000
- Mulayo 2 wa 2000 wa ṼhuṼhuwedzo ya Tswikelelo ya Mafhungo
- Mulayo 3 wa 2000 wa Ndaulo ya zwa Tsireledzo

6. VHUḐIFARI HA MUTHEO

Muhasho wa Mitambo Vhutsila na Mvelele wo ḡiimisela u tevhedza vhuḑifari vhu tevhelaho:

- U fhulufhedzea
- Vhuḑifhinduleli
- U bvela khagala na u sa dzhia sia
- Maga a ndaḑiso na Vhuḑiimiseli
- Tshumisano
- U tuḑuwedza na u livhuwiwa

7. NDIVHO DZA TSHIḐIRATHEDZHIKI

7.1 NDANGULO

Khethekanyo i na zwipikwa zwi tevhelaho:

- U bvedza na u thoma mbekanyamushumo dza u shela mulenzhe ha vhadzulapo
- U wana muvhigo wa odithi wo kunaho
- U bvedza na u shumisa mbekanyamushumo dza u fhaḑa vhukoni

7.2 ZWA MVELELE

Khethekanyo i na zwipikwa zwi tevhelaho:

- U tuḑuwedza na u bvedza mbekanyamushumo dza vhutsila dza ndalamo; mvelele; mimuziamu, vhufa na tshumelo dza nyambo
- Mveledziso ya ndangulo ya zwa vhutsila uri vhu vhe ḡowetshumo dzo bvelelaho.
- U tikedza themamveledziso dza muziamu miraru ine ya vha hone vunduni
- U bvedza na u tshimbidza mbekanyamushumo dza maḡwalwa

7.3 TSHUMELO DZA LAIBURARI NA VHUVHULUNGA MAḡWALWA

Khehekanyo i na zwipikwa zwi tevhelaho:

- U bveledza themamveledziso dza tshumelo dza Laiburari na mafhungo
- U netshedza zwishumiswa zwo teaho zwa Laiburari
- U bveledza na u tshimbidza tshumelo dza ndangulo ya dzirekhodo
- U tsireledza na u vhulunga zwithu zwi re vhuvhulungamañwalwa

7.4 MITAMBO NA VHUDIMVUMVUSI

Khethekanyo i na zwipikwa zwitehvelaho:

- U tshimbidza mbekanyamushumo dza mitambo na vhudimvumvusi
- U tshimbidza, u tikedza na u shandukisa mbumbo dza zwiimiswa
- U tshimbidza Mbekanyamushumo ya Ifa la Khaphu ya Lifhasi ya 2010
- U londola na u tsireledza ndangulo ya zwikili kha zwa mitambo

8. MAVHALANNGWE A ZWITHU ZWO SWIKELWAHO NGA 2013/14

8.1 KHETHEKANYO YA ZWA NDAULO

- Odithi yo kunaho
- Ho shumiswa 100% ya mugaganyagwama
- Redzhisitara nthihi (1) ya ndaka i re na mafhungo a tendiseaho

8.2 KHETHEKANYO YA MAFHUNGO A ZWA MVELELE

- Vhathu vha 13631 vho shela mulenzhe kha mbekanyamushumo dza u shumisana na tshitshavha
- Maḍuvha mavhili a ndeme kha khalenda ya zwa mvelele a a pembelelwa (Ḍuvha la Mbofholowo na Ḍuvha la Vhufa)
- Muhasho wo zwi kona zwavhuḍi u fara bepha la Vhutsila na Mvelele la Muzika la Mapungubwe

- Vhathu vha 14099 vho dalela zwiimiswa.
- Thandela dza 20 dzo tshimbidzwa dzine dza shumana na u khakhulula u sa lingana ha nyambo

8.3 KHETHEKANYO YA LAIBURARI NA VHUVHULUNGAMAÑWALWA

- Zwishumiswa zwa 20550 zwa laiburari zwo rengiwa
- Ho bveledzwa na u tshimbidzwa tshumelo dza 112 dza ndangulo ya dzirekhodo
- Madalo a 309 a u tola Laiburari o itwa
- Laiburari dza 12 dza tshitshavha dzi khou shumisa SLIMS.
- Laiburari dza 14 dza tshitshavha dzo netshedzwa fanitshara
- Zwiimiswa zwa 48 zwa muvhuso zwo toliwa
- Vhalangi vha dzirekhodo vha 102 vho pfumbudzwa.
- Zwiimiswa zwa 24 zwa muvhuso zwo toliwa.
- Sisiteme dza 10 dza nzudzanyo ya dzirekhodo dzo tendelwa.

8.4 KHETHEKANYO YA MITAMBO NA VHUḐIMVUMVUSI

- Mbekanyamushu dza 30 351 dza Mitambo na vhuḐimvumvusi dzo tshimbidzwa
- Ndangulo dza zwikili zwa mitambo dza 1 234 dzo bveledzwa na u tikedzwa
- Vhatambi vha khwine vha 936 vho topolwa na u tikedzwa
- Vhathu vha 923 vho pfumbudzwa sa tshipiḑa tsha mbekanyamushumo ya u bveledza tshigwada(thimu)
- Thonamennde/ligi dza 16 dzo tamba
- Kilaba dza 233 dzo tikedzwa nga zwishumiswa na/gere
- Vhalanguli vha 8 vha zwa mitambo vho tholiwa
- Mbekanyamushumo 3 dza u ya vhathuni dzo tikedzwa

- Vhaswa vha 279 vha khou dzhenela madalo a n'waha muṛwe na muṛwe a vhaswa a u gammba
- Vhathu vha 13422 vho shela mulenzhe vho khwaṭhisa kha mishumo yo dzudzanywaho ya zwa vhuḡimvumvusi
- Vhakonanyi vha 21 vha zwa mitambo ya zwikoloni vho badelwa
- Vhatambi vha 15868 vho tikedzwa uri vha shele mulenzhe kha miṭaṭisano ya tshikolo ya vundu na ya zwiṭiriki.
- Vhatambi vha 921 vho shela mulenzhe kha miṭaṭisano ya tshikolo ya lushaka
- Zwiimiswa zwa mitambo ya zwikolo zwa 32 zwo tikedzwa
- Vhathu vha 249 vho pfumbudzwa.

9. KHETHEKANYO DZA NDEME KHA N'WAHA WA MUVHALELANO WA 2014/15

- U tshimbidzwa ha tshiṭirathedzhi tsha ndangulo ya zwine zwa nga vhanga khombo.
- Manwalwa a 172 o pindulelwa kha nyambo dza vhongwaniwapo
- U tshimbidzwa ha ndangulo ya redzhisiṭara ya ndaka i tendisaho nahone yo fhelelaho.
- U bveledza sisiteme na ndangulo
- Mbekanyamushumo nṅa (4) dza Litheretsha dzo bveledziswa na u tshimbidzwa
- U khwaṭhisa mushumo wa u lavhelesa na tsenguluso
- U tikedza vhatsila vha 30 nga kha mbekanyamushumo dza lushaka dza tshumisano na vhathu na dza u topola vhathu.
- U tshimbidzwa ha mbekanyamushumo dza gondo ḽa lushaka ḽa mbofholowo
- U tshimbidzwa ha thandela dzine dza khakhulula u sa lingana ha nyambo
- Vhathu vha 8500 vho dalela muziamu
- Mbekanyamushumo mbili (2) dza gondo ḽa mbofholowo ḽa lushaka dzo tshimbidzwa
- ḽaiburari tharu (3) dzo khwiniswa; ha fhaṭwa na dziṛwe ṭhanu (5)
- U ṭanganedzwa ha ḽaini dza mithara u bva kha Zwiimiswa zwa Muvhuso
- U rengwa ha zwishumiswa zwa 30 000 zwa ḽaiburari
- U pfumbudzwa ha vhalangi vha rekhodo vha 200

- U tshimbidzwa ha mbekanyamushumo dza 62 dza zwa Mitambo na vhuḍimvumvusi
- U tikedzwa ha mbekanyamushumo tharu (3) dza u dalela zwitshavha
- U ita uri vhukoni ha dzikhoutshara, vhaofisiri vha zwa thekhinikhala na vhalangi u bva kha khethekanyo dzo fhambanaho dza zwa mitambo vhu fhatwe
- Zwikolo zwa 36 zwo bvelelaho zwo topolwa nahone zwi a tikedzwa
- U engedza mbalo ya vhatambi vhane vha shela mulenzhe kha miḵaḵisano ya zwikolo
- U pfumbudza vhatu vha 1200

10. VHASHUMISANI/VHAFARAMIKOVHE VHA MUTHEO

Muhasho wa Mitambo, Vhutsila na Mvelele u na vhashelamulenzhe vha tevhelaho vha nga ngomu na vha re nnḍa.

VHASHUMISANI VHA NGA NGOMU	VHASHUMISANI VHA RE NNḌA
Muraḍo wa Khorotshitumbe (MEC)	Vhadzulapo vha Vundu
Ṱhoho ya Muhasho	Mimasipala
Vhalangi Vhahulwane	Mihasho ya Vundu
Vhashumi vha Muhasho	Madzangano a si a Muvhuso (NGO)
Vhashumi vha Zwiḵirikini	Matshudeni na Vhagudi
Akhademi ya zwa Mitambo ya Limpopo	Vhatambi na Vhatsila
	Madzangano a Vhaḵwali
	Zwiimiswa zwa Mabindu
	Zwiimiswa zwo tewaho nga Mulayo
	Vharangaphanḍa vha sialala/vhomaine
	Minisita wa Mitambo na Vhuḍimvumvusi
	Minisita wa Vhutsila na Mvelele
	Komiti ya Lushaka na ya Mavundu ya
	Phothifolio ya zwa Mitambo, Vhutsila, Mvelele na Vhuḍimvumvusi
	Federesheni na Madzangano a zwa Mitambo

11. TSHUMELO DZI TEVHELALO DZI NETSHEDZWA KHA VHASHUMISANI VASHU VHA NGOMU NA VHA RE NDA

- Tshumelo dza Thikhedzo kha Murafo wa Khorotshitumbe (MEC) (nga ngomu)
- Vhudavhidzani, IT na Ndangulo ya Mishumo
- Tshumelo dza Nyambo, Vhutsila na Mvelele
- Tshumelo dza Laiburari na Mafhungo
- Tshumelo dza vuvhulungamañwalwa
- Mitambo na Vhudimvumvusi
- Ndangulo ya zwine zwa nga vhangha Khombo (nga ngomu)
- Ndangulo ya vhushaka vhukati ha Vharengi na Vharengisi
- Mveledziso ya Tshirathedzhi na Mbekanyamaitele
- Ndangulo ya Mugaganyagwama na Zwibviswa
- Ndangulo na Mveledziso ya zwa Vhashumi

12. TSHITATAMENNDE TSHA VHUDIIMISELI HA TSHUMELO DZA TSHITSHAVHA TSHA 2014/15

Riṅe, sa vhaofisiri vha Mhasho wa Mitambo, Vhutsila na Mvelele – makone kha tshumelo dza mitambo, vhudimvumvusi, vhutsila, mvelele na vhufa Vunduni, ri ḡivhofha u ṅetshedza tshumelo ya maṅhakheni kha vhathu vha Limpopo. Ri dovha hafhu ra ḡivhofha kha u ita mishumo yashu nga ṅḡila ine ya thusedza kha u tshumisano yashu na vhathu, kha u fhaṅa lushaka khathihi na u pfesesa hu fanaho hu tshi katelwa na zwa vhufa na mvelele kha vhathu vhashu vhoṅhe.

Ro ḡiimisela u bveledza ndaela yashu nga ṅḡila ine ya ḡo kona u shela mulenzhe zwavhuḡi nahone nga ṅḡila i pfadzaho ro sedza ndivho ya Muvhuso wa Vhukati, nga maanḡa ro sedza kha u fhungudza vhushai na u shaea ha mishumo, u lwa na vhutshinyi na u fhaṅa lushaka lu re na mafulufulu na mutakalo.

Ri dovha hafhu ra vhoḡha mushumi muṅwe na muṅwe wa Mhasho uno kha u bvelaphanḡa na u ṅetshedza tshumelo yo khwaṅhaho kha vhadzulapo vha Limpopo – vhane vha vha khasitama dzashu – na u fhaṅa vhashumi vha re na mutakalo, mafulufulu nahone vho ḡiimiselaḡo u shuma.

13. MILAYO YA BATHO PELE NA URI YO SWIKELWA HANI

Mulayo	Zwo swikelwaho	Dzikaedu	Maga o dzhiwaho nga 2014/15
VHUHWAṅHO			
Vhashumi vha dzulela u ḡiḡivhadza musi vha tshi thusa vhadzulapo tshifhinga tshoṅhe	Vhaṅwe vhashumi vha a ḡiḡivhadza	Vhaṅwe vhashumi a vha ḡiḡivhadzi	U ita wekishopho dza vhashumi nga ha ndaulo ya tshanduko nga ha Batho -

Mulayo	Zwo swikelwaho	Dzikhaedu	Maga o dzhiwaho nga 2014/15
			Pele na ndondolo ya vharengi.
Vhashumi vha ambara thege dza tshiofisi dza madzina musi vha mushumoni.	Vhañwe vhashumi vha a ambara thege dza madzina.	Ṱhahelero ya mafulo a u eletshedza vhathu na u tevhedza mulayo	U ita mafulo a u eletshedza, u sedzulusa na u vhiga u sa tevhedza mulayo
Mabodo a tswayo dzi vhonealaho/tsumbavhuyo kha Zwiimiswa zwa Tshumelo dza Tshitshavha zwi dzula zwi hone tshifhinga tshoṱhe.	Mabodo a tswayo dzi vhonealaho a hone zwifhaṱoni zwoṱhe zwa muhasho.	A hu na khaedu	A hu na maga o dzhiwaho.
VHUDAVHIDZANI			
Ṱhingothendeleki dza vhashumi dzi a swikelea tshifhinga tshoṱhe.	Vhashumi vha a swikelea tshifhinga tshoṱhe	A hu na khaedu	A hu na maga o dzhiwaho
Hune luṱingo lwa si fhindulwe lu sa athu u lila luraru (3), lu a fhiriselwa kha muñwe mushumi kana lwa humiselwa hune ṱingo dza dzhenela hone uri hu dzhiwe mulaedza.	Tshilinganyo tshi a tevhedzwa sa izwi fhethu hune ṱingo dza dzhenela hone hu na vhashumi vhavhili (2) nahone hu dzulela u vha na muthu ane a sielisana nae.	A hu na khaedu	A hu na maga o dzhiwaho
Milaedza yoṱhe i ñwalwa kha bugu ya milaedza ine ya bvisa mafhungo kha masiaṱari mavhili nahone milaedza iyi i	Milaedza i ñwalwa kha zwibambiri zwa milaedza na u fhiriselwa kha vhaofisiri vho teaho.	A hu na khaedu	A hu na maga o dzhiwaho

Mulayo	Zwo swikelwaho	Dzikhaidu	Maga o dzhiwaho nga 2014/15
fhiriselwa kha khethekanyo yo teaho hu sa athu u fhela duvha.			
THAIDZO DZA NDI SEDZO YA TSHUMELO NA URI DZI KHAKHULULWA HANI			
Hune ndisedzo ya tshumelo i sa netsedzwe u ya nga ndavhelelo ya vhatu vhane vha khou thusiwa (vhathusiwa) vha tshumelo, muhasho u humbela pfarelo hu sa athu u fhela maduvha mararu (3) a mushumo.	Pfarelo i swikiswa nga tshihadu hu sa athu u fhela maduvha mararu (3) a mushumo.	A hu na khaedu	A hu na maga o dzhiwaho.
Musi muthu o disa mbilahelo dzawe, maga a thodisiso dzo fhelelaho a ambiwa nga hao hu sa athu u fhela maduvha a fumiina (14) a mushumo.	Muvhigo u netshedzwa vhathusiwa/vhathu vhane vha netshedzwa tshumelo vha songo fusheaho nga tshumelo yo netshedzwaho.	A si mbilahelo dzothe dzine dza fhindulwa hu sa athu u fhela maduvha a fumiina (14) a mushumo.	Hune zwa konadzea muthu o disaho mbilahelo u do dzulela u divhadzwa nga zwine zwa khou bvelela
Mbilahelo dzine dza da nga mulomo dzi shumaniwa nadzo hu sa athu u fhela maduvha a (furaru) 30.	Mbilahelo dzine dza da nga mulomo dzi shumaniwa nadzo hu sa athu u fhela tshifhinga tsho vhwaho tsha maduvha a sumbe u ya kha a fumiina (7 – 14) a mushumo.	A hu na mbilahelo	A hu na maga o dzhiwaho

Mulayo	Zwo swikelwaho	Dzikaedu	Maga o dzhiwaho nga 2014/15
<p>Tshodiso dza mbilahelo dza ndisedzo dza tshumelo dzi a fhedziwa hu sa athu u fhela maduvha a furaru (30).</p>	<p>Mbilahelo dza ndisedzo ya tshumelo dza fumimbili (12), dza rathi (6) dzo livhiswaho kha muphuresidennde na dza rathi (6) dzo livhiswaho kha Nomboro ya luṅingo lwa u vhiga mbilahelo lu sa badelwi lwa Mulangavundu</p>	<p>A hu na khaedu</p>	<p>A hu na maga o dzhiwaho</p>
<p>Pfanelo dza vhathusiwa dza u ṭoḍa dziṅwe tsivhudzo dzi a ṭhonifhiwa nahone dzi a fhiriselwa kha khethekanyo dzo teaho hu sa athu u fhela ḍuvha.</p>	<p>Pfanelo dza vhathusiwa vhashu dzi a ṭhonifhiwa tshifhinga tshoṭhe.</p>	<p>A hu na khaedu</p>	<p>A hu na maga o dzhiwaho</p>
MAFHUNGO			
<p>Vhashumi vha ṅea vhuṭanzi ha vhukuma tshifhinga tshoṭhe.</p>	<p>Mafhungo a vhukuma a ṅetshedzwa tshifhinga tshoṭhe.</p>	<p>A hu na khaedu</p>	<p>A hu na maga o dzhiwaho</p>
<p>Mafhungo o livhiswaho kha vhathusiwa a wanala fhethu hoṭhe ha tshitshavha a nga nyambo dzoṭhe dzi wanalaho vunduni.</p>	<p>Mafhungo a wanala tshifhinga tshoṭhe nga nyambo dzi wanalaho vunduni.</p>	<p>Maṅwalwa oṭhe ha koni u pindulelwa nga u shaea ha vhashumi</p>	<p>Mugaganyagwama wa vhashumi wo humbelwa</p>
<p>Mafhungo nga ha mishumo ya muvhuso a wanala ho</p>	<p>Mafhungo a wanala hu sa athu u fhela</p>	<p>A hu na khaedu</p>	<p>A hu na maga o dzhiwaho</p>

Mulayo	Zwo swikelwaho	Dzikhaedu	Maga o dzhiwaho nga 2014/15
itwa khumbelo, hu sa athu u fhela maḁuvha a fumiina (14) a mushumo.	tshifhinga tsho bulwaho tsha maḁuvha a fumiina (14).		
MAḂWALO			
MaḂwalo a fhindulwa hu sa athu u fhela maḁuvha mararu (3) musi o ṭanganedzwa.	MaḂwalo a fhindulwa hu sa athu u fhela maḁuvha mararu (3) a mushumo.	A hu na khaedu	A hu na maga o dzhiwaho.
MaḂwalo ane a si vhe a mbilahelo dza ndisedzo ya tshumelo a fhindulwa hu sa athu u fhela maḁuvha a fumiina (14) a mushumo.	Kanzhi a dzhia tshifhinga tshi linganaho maḁuvha a sumbe (7)	A hu na khaedu	A hu na maga o dzhiwaho
MIṬANGANO			
Thambo dza miṭangano dzi rumelwa ho sala maḁuvha a sumbe (7) hu sa athu u farwa muṭangano.	Kha dzinwe nyimele thambo dzi rumelwa ho sala maḁuvha a sumbe (7) phanda ha muṭangano. Datumu dza miṭangano ya ndeme na zwo swikelelwaho kha miṭangano yo fhiraho zwi wanala hu tshe na tshifhinga	A hu na khaedu	A hu na maga o dzhiwaho

Mulayo	Zwo swikelwaho	Dzikhaedu	Maga o dzhiwaho nga 2014/15
Hune mushumi a balelwa u dzhenela muṭangano wo dzudzanywaho na vhathusiwa, luṅwalo lwa u hambela pfarelo lu a rumelwa maḍuvha mavhili (2) phanḍa ha muṭangano, nga nṅa ha musi ho itwa dziṅwe nzudzanyo.	Luṅwalo lwa u hambela pfarelo lu a rumelwa hu sa athu u fhela maḍuvha mavhili (2) hune muṭangano wa sa ḍo kona u dzhenelwa	Hune ha vha na zwiṅwe zwithithisi zwi a konḍa u rumela luṅwalo hu sa athu u fhela maḍuvha mavhili (2) a mushumo	Vhashimi vha ṭuṭuwedzwa u rumela luṅwalo lwa u hambela pfarelo ya u kundelwa u dzhenela muṭangano tshifhinga tshoṭhe.
Vhashumi vha tevhedza tshoṭhe tshifhinga tsha u thoma muṭangano yo dzudzanywaho.	Tshilinganyo tshi a tevhedzwa. Vhashumi vha tevhedza tshoṭhe tshifhinga tsha u thoma muṭangano yo dzudzanywaho	A hu na khaedu	A hu na maga o dzhiwaho

14. TSHUMELO DZASHU DZA NDEME NA URI DZI ṆETSHEDZWA HANI

Zwilinganyo zwashu zwa tshumelo zwo vhewa ho kwamiwa khasitama/vhathusiwa vhashu. Izwi ndi zwilinganyo zwashu zwa tshumelo, na mvelelo dza zwe ra kona u swikela nga 2013/2014

14.1 MBEKANYAMUSHUMO: MAFHUNGO A ZWA MVELELE

TSHUMELO DZA NDEME	TSHITATAMENNDE TSHO FHELELAHO/ ZWILINGANYO	ZWO SWIKELWAHO NA KHAEDU	PULANE DZA MATSHELO/TSHIFHINGA TSHIḐAHO
U pembelela Maḍuvha a Ndeme	U shela mulenzhe kha vhukwamani. U shela mulenzhe kha tshumisano ya zwa matshilisano nga u	Ḑuvha ḷa mbofholowo na ḍuvha ḷa Vhufa	U bvela phanḍa na u shela mulenzhe kha vhukwamani ha zwa matshilisano nga u pembelela maḍuvha a lushaka a ndeme.

	pembelela maqūvha a ndeme a lushaka n̄waha muñwe na muñwe.		
U engedza tswikelelo kha tshumelo dza zwa vhutsila na mvelele	U n̄etshedza thikhedzo zwiimiswa zwo tiwaho nga mulayo na zwi songo tiwaho nga mulayo zwa vhutsila na mvelele.	Madzangano a Vhutsila na Mvelele a tevhelaho o tikedzwa, LACC, MRM, PLC, LIHRA, GNC, Foramu ya Nyambo ya Limpopo, Dzangano la Vhahwali la Limpopo. Muhasho a u na thendelano ya n̄disedzo ya tshumelo na zwiimiswa izwi	U bveledza thendelano ya n̄disedzo ya tshumelo vhukati zwiimiswa zwo tewaho nga mulayo na zwi songo tewaho nga mulayo n̄waha muñwe na muñwe.
Tswikelelo kha zwiimiswa zwa muziamu	Mbalombalo dza vhathu vhane vha dalela zwiimiswa zwa muziamu	Vhathu vha 14088 vha dalela zwiimiswa zwa muziamu	U bvelaphanda na u kunga vhathu vhane vha dalela zwiimiswa zwa muziamu

14.2 MBEKANYAMUSHUMO: LAIBURARI NA VHUVHULUNGAMAÑWALWA

TSHUMELO DZA NDEME	TSHITATAMENNDE TSHO FHELELAHO/ ZWILINGANYO	ZWO SWIKELWAHO NA KHAEDU	PULANE DZA MATSHELO/TSHIFHIN GA TSHIDAHO
U fhaṭa zwiimiswa zwa Laiburari	U fhaṭa Laiburari mbili (2) dza tshitshavha fhethu ho topolwaho kha masipala wapo n̄waha muñwe na muñwe	Laiburari mbili (2) ntswa dzo fhaṭiwa (Phokwane na Nzhelele)	U fhaṭa Laiburari thanu (5)
U n̄etshedza dzibugu na zwiñwe zwishumiswa zwa	Ho rengwa bugu dza 22 000 dzi re na thero dzi bvaho nga zwifhinga zwo fhambanaho kha Laiburari	Zwishumiswa zwa Laiburari zwa 20550 zwo rengwa kha Laiburari dza tshitshavha	U bvela phanda na u renga bugu na zwishumiswa zwa

TSHUMELO DZA NDEME	TSHITATAMENNDE TSHO FHELELAHO/ ZWILINGANYO	ZWO SWIKELWAHO NA KHAEDU	PULANE DZA MATSHELO/TSHIFHIN GA TSHIDAHO
Laiburari.	dza 40		Laiburari.
U vusuludza dzi Laiburari	Laiburari dza malo (8) dzo vusuludzwa	Laiburari a dzo ngo vusuludzwa nge dza lenga u oliwa	Laiburari nthihi (1) i do vusuludzwa
U lavhelesa na u tikedza tshumelo dza Laiburari dza tshitshavha	Ho vha na madalo a 360 a u lavhelesa	Madalo a 309 a u lavhelesa o vha hone.	Madalo a 360 a u lavhelesa a do vha hone
TSHUMELO DZA NDEME	TSHITATAMENNDE TSHO FHELELAHO/ ZWILINGANYO	ZWO SWIKELWAHO NA KHAEDU	PULANE DZA MATSHELO/TSHIFHIN GA TSHIDAHO
Sisteme dza kudzudzanyele kwa dzirekhodo dzo tendiwa	Sisteme dza fumithihi (11) dza kudzudzanyele kwa dzirekhodo dzo tendiwa	Sisteme dza fumi (10) dza kudzudzanyele kwa dzirekhodo dzo tendiwa	Sisteme dza rathi (6) dza kudzudzanyele kwa dzirekhodo dzi do tendiwa
U maandafhadza vhalangi vha zwa dzirekhodo	U maandafhadza vhashumi vha zwa dzirekhodo vha 40, vha mishasho ya vundu na vhane vha shuma kha zwa vhuvhulunga manwalwa.	Vhalangi vha 102 vha dzirekhodo vho pfumbudzwa.	Vhalangi vha 200 vha dzirekhodo vha do pfumbudzwa
U toliwa ha zwiimiswa zwa muvhuso	Zwiimiswa zwa 40 zwa muvhuso zwo toliwa	Zwiimiswa zwa 48 zwa muvhuso zwo toliwa.	Zwiimiswa zwa 20 zwa muvhuso zwo toliwa

TSHUMELO DZA NDEME	TSHITATAMENNDE TSHO FHELELAHO/ ZWILINGANYO	ZWO SWIKELWAHO NA KHAEDU	PULANE DZA MATSHELO/TSHIFHIN GA TSHIDAHO

14.3. MBEKANYAMUSHUMO: MITAMBO NA VHUDIMVUMVUSI

TSHUMELO DZA NDEME	TSHITATAMENNDE TSHO FHELELAHO/ ZWILINGANYO	ZWO SWIKELWAHO NA KHAEDU	PULANE DZA MATSHELO/TSHIFHIN GA TSHIDAHO
Vhatambi vha a tikedzwa nga kha mbekanyamushumo dza Kushumele kwa vhuḽi na dza dzitshakatshaka	U tikedza vhatambi nga kha mbekanyamushumo dza Kushumele kwavhuḽi na dza dzitshakatshaka	Vhatambi vha 936 vho tikedzwa nga kha mbekanyamushumo dza Kushumele kwavhuḽi na dza dzitshakatshaka	U bvela phanḽa na u tikedza vhatambi.
TSHUMELO DZA NDEME	TSHITATAMENNDE TSHO FHELELAHO/ ZWILINGANYO	ZWO SWIKELWAHO NA KHAEDU	PULANE DZA MATSHELO/TSHIFHIN GA TSHIDAHO
U maanḽafhadza vhalanguli vha zwa mitambo	U maanḽafhadza vhalanguli vha 800 vha zwa mitambo	Vhalanguli vha 923 vha zwa mitambo vho Pfumbudzwa	Vhathu vha 1000 vha ḽo pfumbudzwa
Thonamennde na/dziligi dzo vha hone	Thonamennde dza 16 na/dziligi dzo vha hone	Thonamennde dza 16 na/dziligi dzo vha hone	Thonamennde dza 18 na/dziligi dzo vha hone
U pfumbudzwa ha vhathu	Vhathu vha 1 460 vho pfumbudzwa	Vhathu (vhagudisi) vha 249 vho pfumbudzwa nge ha vha hu si na vhathu vhane vha nga pfumbudzwa	Vhathu vha 1 200 vha ḽo pfumbudzwa
Vhathu vha shela	Vhathu vha 9400 vha shela	Vhathu vha 13 422 vha	Vhathu vha 11 400 vha

TSHUMELO DZA NDEME	TSHITATAMENNDE TSHO FHELELAHO/ ZWILINGANYO	ZWO SWIKELWAHO NA KHAEDU	PULANE DZA MATSHELO/TSHIFHIN GA TSHIDAHO
mulenzhe zwavhuḁi kha mishumo yo dzudzanywaho ya zwa vhuḁimvumvusi	mulenzhe zwavhuḁi kha mishumo yo dzudzanywaho ya zwa vhuḁimvumvusi	shela mulenzhe zwavhuḁi kha mishumo yo dzudzanywaho ya zwa vhuḁimvumvusi	shela mulenzhe zwavhuḁi kha mishumo yo dzudzanywaho ya zwa vhuḁimvumvusi
Mbekanyamushu mo ya u maandafhadza tshitshavha	Mishumo ya n̄waha muḁwe na muḁwe ya u maandafhadza tshitshavha kha zwa mitambo yo vha hone kha zwitshavha zwa 62	Zwitshavha zwa 44 zwo vhuelwa nge ha vha na t̄hahalelo ya vhashumi vha u tsireledza senthara (dzihabu)	Zwitshavha zwa 62 zwo vhuelwa
Vhatambi vho tikedzwa uri vha shele mulenzhe kha miḁaḁisano ya zwikolo, ya vundu na ya lushaka	Vhatambi vha 30 554 vho tikedzwa uri vha shele mulenzhe kha miḁaḁisano ya zwikolo, ya zwit̄iriki na ya vundu	Vhatambi vha 15 868 vho tikedzwa uri vha shele mulenzhe kha miḁaḁisano ya zwikolo, ya tshit̄iriki na ya vundu	Vhatambi vha 20 996 vho tikedzwa uri vha shele mulenzhe kha miḁaḁisano ya zwikolo, ya tshit̄iriki na ya vundu

15. TSHIIMISWA/MUHASHO NA VHASHUMI: U WANA VHASHUMI VHA TSHIIMISWA

Muhasho u na poswo dza 373 dzo tendiwaho na dzo lambedzwaho nga tshiimiswa

- Poswo dza 297 dzo ḁadziwa
- Poswo dza 99 dzo ḁadziwa nga vhanna
- Poswo dza 198 dzo ḁadziwa nga vhafumakadzi
- Poswo dza 19 a dzi na vhathu
- Nga nḁa ha poswo dza 297 dzi re na vhathu, Muhasho u na vhashumi vha 99 vha konḁiraka

16. ZWIGWADA ZWO KHETHEAHO ZWA VHATHU VHO THOLIWAHO

Vhafumakadzi	Vhanna vha re na vuholefhali	Vhafumakadzi vha re na vuholefhali
198	6	2

17. MUHASHO NGA U ANGAREDZA NA VHASHUMI

Vharema	Vhatshena	Maindia	Makhaladi	Vhathu vha re na vuholefali
395	7	2	2	8

18. MUGAGANYAGWAMA

Mugaganyagwama wa n'waha wa muvhalelano wa 2013 - 2014 ndi miliyoni dza **R283, 243** nahone **91%** ya mugaganyagwama uyu, ine ya vha miliyoni dza **258,813**, yo shumiswa.

Kushumisele kwa masheleni u ya nga khethekanyo ya zwa ikonomi:

- Tshelede ya ndiliso ya vhashumi R 115,775m
- Tshelede ya ndaka na tshumelo R 124,359m
- Tshelede dzo pfukiswaho na dza thikhedzo R4,909m
- Mbadelo dza ndaka ya masheleni R0,0022m
- Mbadelo dza ndaka i si ya masheleni R 13,748m

Tshinyalelo yothe R 258,813m

Tshelede yo salaho R 24,430M

19.HUNE OFISI DZA VHA HONE:

Ofisi khulwane
Diresi ya fhethu
Olympic Towers
21 Biccard Street
Polokwane
Luṅingo: (015) 284 4000
Fekisi: (015) 284 4058

Diresi ya Poswo

Bogisi la Poswo X9549
Polokwane
0700

OFISI DZA TSHITIRIKI

Tshitiiriki tsha Waterberg

105 Collins Street
Bogisi la Poswo x1005
Modimolle
0510
Luṭingo: (014) 717 4832
Fekisi: (014) 717 5193

Mulanga Tshitiiriki: Vho Machaba M.J

Mutshimbidzi wa Batho Pele: Mufumakadzi Vho Pretorius R.

Tshitiiriki tsha Vhembe

Zwifhatoni zwa Muvhuso zwa Thohoyandou
Bogisi la Poswo X5031
Thohoyandou
0950
Luṭingo: (015) 962 4625/4
Fekisi: (015) 962 4643

Mulanga Tshitiiriki: Vho Mphaphuli T.S

Mutshimbidzi wa Batho Pele: Vho Baloyi Rollet

Tshitiiriki tsha Sekhukhune

Zwifhatoni zwa Vhusimamilayo Lebowakgomo
Fuloro ya vuvhili
Bogisi la Poswo X75
Lebowakomo
0730
Luṭingo: (015) 633 6828/6168
Fekisi: (015) 633 6671

Mulanga Tshitiiriki: Vho Mabothe K.P

Mutshimbidzi wa Batho Pele: Vho Ledwaba B

Tshitiiriki tsha Capricorn

Olympic Towers
21 Biccard Street
Polokwane
0700
Luṭingo: (015) 284 4000
Fekisi: (015) 284 4058

Mulanga Tshitiiriki: Vho Mabotja L

Mutshimbidzi wa Batho Pele: Mufumakidzi Vho Sejaphala M

Tshithiriki tsha Mopani
Phalamenndeni ya Giyani
Muhasho wa Mitambo, Vhutsila na Mvelele
Fuloro ya fhasi
Bogisi la Poswo x 9688
Giyani
0826
Luṭingo (015) 812 3107/ 3349
Fekisi: (015) 812 1623

Mulanga Tshithiriki: Mufumakadzi Makhobela H
Mutshimbidzi wa Batho Pele: Mufumakadzi Vho Neguyuni Violet

U itela vhuṅwe vhuṭanzi kha vha kwame:

Mulanqi Muhulwane wa Pulane dza Tshithirathedzhiki: Mufumakadzi Vho F.D Maguga

Olympic Towers
21 Biccard Street
Polokwane
0700

Nomboro ya ofisi: 13 – Fuloro ya vhuraru
Luṭingo: 015 284 4135
Fekisi: 015 284 4520(F)
Luṭingothendeleki: 082 3577 689
Imeili: magugaf@sac.limpopo.gov.za

Muthusa Mulangi: Seopa C N.

Ofisi No.45 - 2nd Floor.
Luṭingo: 015 284 4211 (W)
Fekisi: 086 546 0907
Imeili: seopan@sac.limpopo.gov.za

Muofisiri a shumaho kha desike ya u thusa vhathu/vhuṭanganedza vhaeni: Mufumakadzi Vho Mathye K.S

Ofisi: Fuloro ya fhasi (Hu ṭanganedzwaho vhaeni).
015 284 4320 (Mushumo)
Imeili: managak@sac.limpopo.gov.za

Vha nga ṅwalela kha:

Ṭhoho ya Muhasho
Muhasho wa Mitambo, Vhutsila na Mvelele
Bogisi la Poswo X9549
Polokwane
0700

.....o0o.....

Muvhigo wa Vhadzulapo wa 2013 -2014

Yo anḡadzwa nga:

Vha nga nḡwalela kha:

Ṱhoho ya Muhasho

Muhasho wa Mitambo, Vhutsila na Mvelele

Bogisi ḡa Poswo X9549

Polokwane

0700

21 Biccard Street (Khoneni ya Tshiṡiraṡa tsha Biccard na Rabe)

Polokwane

Riphabuḡiki ya Afrika Tshipembe

0699

Luṡingo: 015 284 4000

Fekisi: 015 284 4505

<http://www.sac.limpopo.gov.za>